

DUNGENSE HISTORIËN

Onafhankelijk Tijdschrift voor de Geschiedenis van Den Dungen

4^e jaargang, januari 2010
Dit is nummer 10.

Redactie: L. van Minderhout, R. van Nuland en E. Verzandvoort;
redactieadres: Groot Grinsel 25, Den Dungen, telefoon 073 5942088
of leovanminderhout@hetnet.nl

Inhoud

Een plek met geschiedenis, (1) De Eikendonk	2
De dorpsrekeningen van Den Dungen 1700-1713, (9) De relatie met de hogere overheden	5
Vernadering als hulp bij het vaststellen van verwantschap	7
De hervormde gemeente van Den Dungen, (8) Johannes Marcus Hillebrants, adjunct-predikant 1736-1740	15
Dungense import; (4) Van der Aa	16
Nogmaals Rutger de Kooiman	18
Verantwoording	19

Een plek met geschiedenis (1) De Eikendonk

Elke plek heeft zijn geschiedenis. De ontwerpers van de wegen in het Bosch' veld, de Cultuurtechnische dienst bij de ruilverkaveling Het Bossche broek rond 1960, zijn zo vriendelijk geweest om in dit opzicht een markant punt te kiezen voor de bocht in de nieuwe Bosscheweg en de aftakking van de Kloosterstraat. Deze wegen doorsnijden de voormalige percelen C110 en C151.

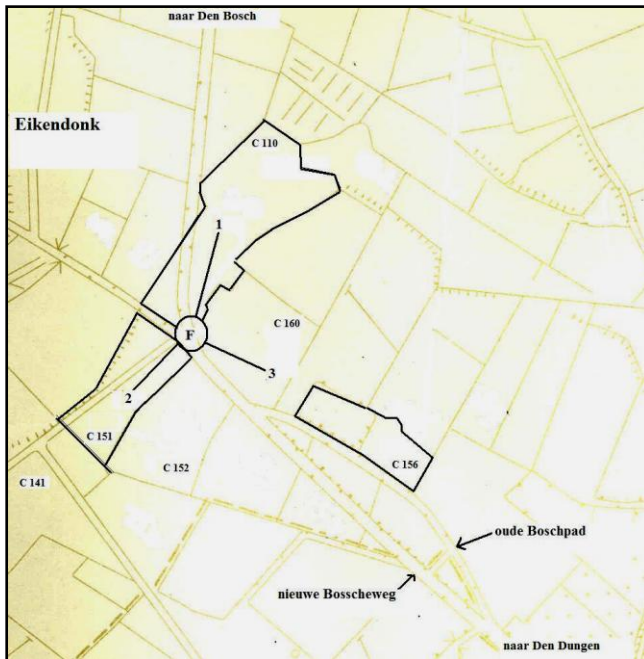
De nieuwe Bosscheweg bij C110. Rechts op de achtergrond is de zandzuiger bezig in wat de Meerse plas moet worden. Daarachter de bomenrij langs de kanaal. Foto 592 uit 1967.

Gaande van Den Dungen naar Den Bosch over *d'n Boschpad* maakt de weg in het zicht van de voormalige Eikendonk een bocht naar rechts. De fotograaf maakte daar de drie foto's in een erg lawaaiig landschap. Wat is de geschiedenis van die plek?

Foto 1 (volgende pagina) kijkt in de lengte over het vreemd gevormde voormalige perceel C110 waarvan het achterste deel nu verborgen wordt door de bomen om de Meerse plas.

Arnt van Beke natuurlijke zoon van Arnt van Beke, priester, een projektontwikkelaar uit de 14^e eeuw, had hier een huis, een schuur en andere gebouwen laten zetten en gaf het geheel in 1385 ten cijns aan Cool Roelen van den Dungen.¹

Toen het bezit in 1436 werd verdeeld over de erfgenamen van Henrik van Oudenhoven zoon van Jan Lierinc van Straten waren er behalve het huis een weikamp (waarschijnlijk was dit C160), een hooibeemd, een akker en een hopakker.²

Kaart van de nieuwe wegen en waterlopen, maar nog met de oude perceelsindeling. Kaart 45 D Schijndel, 1:10.000, verkend in 1964. De enige straat ter plaatse was voor die tijd d'n Boschpad, die hier "recht" getrokken werd, en die opklom naar de Eikendonk, geheel onverhard, met een fietspad aan de zuidkant erlangs. Hier zag men rond 1960 nog grutto's, Kieviten, roodborstapuiten en veldleeuweriken. Op de plaats F werden de foto's 1, 2 en 3 gemaakt op 16 juni 2009.

Foto 1.

Een eeuw later kregen de zonen van Jan van Doorne het huis, het erf, de hof, de boomgaard en akkerland, terwijl hun zuster Jenneke het esthuis kreeg met *oistbomen* (oogstbomen) en 500 *cuijlen hoppe*.³

De akte van 1602 spreekt van een hofstad⁴ en het huis werd ook niet meer herbouwd. Het tijdstip doet vermoeden dat oorlog om de stad de oorzaak van het verdwijnen was.

Foto 2.

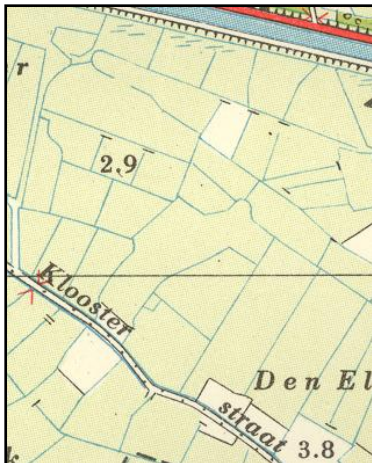
Foto 2 kijkt over perceel C151 heen en in de fantasie kan men daar de middeleeuwse boerderij van Aart Giben van der Eijkendonc zien verrijzen.⁵

In 1383 was er al een andere eigenaar, nl. Gerit Roelof Gerards van Bruggen.⁶ De eerste helft van de 15^e eeuw was dat Willem Henriks van den Hoornik.⁷

Bij de verkoping in 1476 werd bepaald dat de verkoper Dirk Werner, en zijn broer Henrik Werner, *met schuijten of pleijten aen ende aff [mochten] varen bij de hof en het land bij dit huis.*⁸

Tussen 1587 en 1592 brandde het huis af waarna het erf te boek stond als *het verbrant erve*⁹, *het verbrant huijs*¹⁰ of *de verborsde hoffstadt*.¹¹

De juiste plaatsbepaling van dit erf werd mogelijk gemaakt door de belending. Naar achteren had het Claraklooster in Den Bosch een kamp, ernaast lag een kamp van St.Janskerk in Den Bosch. Het verpondingsboek van 1704, gespiegeld aan het kadaster van 1832, leverde de oplossing, nl. de kamp van de St. Jan is C152 en *den hoogen clarissenkamp* is C141, terwijl *het verbrand erve* daar als *den kleijnen hoogaart*¹² wordt aangeduid.

Uitsnede uit de Topografische kaart No. 45 D. Schijndel, 1:50.000, verkend in 1953. De nieuwe Bosscheweg werd vanaf de r van Klooster naar het noorden toe aangelegd. C151 is daar het opvallende (witgekleurde) akkerland ten zuiden van de straat. Bollen hofstad is ook te herkennen, rechts onder (er staat straat in).

Foto 3.

Foto 3 kijkt in de richting van het voormalige huis met 6 morgen aangelag van Arnt Bollen van Wetten. Zijn broer Jan Bogaart had daarnaast 2 morgen land¹³. Beiden hadden ze die erven ten cijns gekregen van dezelfde projektontwikkelaar uit de 14^e eeuw, Arnt van Beke natuurlijke zoon van Arnt van Beke, priester.¹⁴ D.w.z. dat ze eigenaar werden en elk jaar een cijns (een rente) behoorden te betalen.

Het huisperceel was C156, waarvan Arnt Henriks Bollen een deel, Jan van den Kamp de westelijke helft in 1451, en Elizabet Jan Bogart een deel in 1449 verkochten. Eigenaresse werd Mechteld Voet, met haar eerste man Lodewijk Gielis Willems¹⁵ en haar tweede man Geerling Lambert Heinen. Het onbebouwde westelijke deel werd *bollen hofstat* genoemd, maar de naam beklifde niet. (*Bollen* naar Arnt, *hofstad* is een huisplaats.)

De bebouwing, tot aan het midden van de 17^e eeuw een boerderij met ook een schuur, esthuis en een hof¹⁶, was daarna slechts een *huijske*¹⁷, en de transportakte van 1666 is de laatste waarin sprake is van een huis.¹⁸

Er zijn geen aanwijzingen dat de boerderij in 1629 bij het beleg van de stad vernield werd, maar hij zou toen ook wel herbouwd kunnen zijn; de eerste akte van transport van het huis, na het beleg, werd pas in 1650 voor schepenen van Den Bosch opgemaakt.

In 1704 hebben Willem Delissen van der Steen en Anna weduwe van Servaas Watermans er een stuk land, dat *Jan Paassens hof* heet¹⁹, genoemd naar Jan Jan Jacobs Spierings' bijnaam, een der 17^e - eeuwse eigenaren.

De dorpsrekeningen van Den Dungen 1700-1713

9. De relatie met de hogere overheden

Elk van de Dungense dorpsrekeningen tussen 1700 en 1713 heeft een hoofdstuk met de jaarlijkse betalingen van recognities, een soort smeergeld; en in de overige betalingen zitten ook wat korrupte bedragen.

Als voorbeeld nemen we de rekening over 1700; in de andere jaren waren de bedragen ongeveer hetzelfde, al werd over sommige daarvan wel onderhandeld. Betaling van bedragen die als belasting kunnen worden opgevat en van verteringen (wijn, bier, koffie en overige "representatiekosten") hebben we niet in dit overzicht opgenomen.

Sijne hoogheijt mijn heer den prince van Nassau, als Gouverneur der Stadt ende Meijorije van s' H Bossche, 250:0:0

De heer stalmeester ende secretaris van Zijne Hoogheijt, 20:0:0

Een vet vercken geschoncken aan mijn heer den Commandeur, de Heer van Amelisweert, 21:0:0, en twee sacken knollen, 0:11:0

De heer Quartier meester generaal Doph, 31:10:0
 Mijnheer den Hoogschout voor desselffs gerechtigheit, wegens de groote schouwe, 25:0:0, en gegeven een vet vercken, 20:0:0
 De heere Lindworm voornoemd in qualité als Stadthouder, 3:3:0
 Den heer Lindworm voor het béédigen van de Borgemeesters ende Dijkmeesters, door de rendanten op pinxteren 1701 aangestelt, 3:3:0
 De Vrouwe van Baarschot, voor een vet vercken voor diensten door haar Ed: dese gemeente gedaan, 24:0:0
 De weijluiden van mijnheer den Gouverneur voor een Nieuwe jaar, [niet ingevuld]
 De dienaars van mijn heer den Hoogschout in het brengen van nieuwe Almanacken voor een Nieuwe jaar, 1:5:0
 De heer Lindworm voor het schouteths houtgelt, ten behoeve van mijnheer den Hoogschout, t'geene voor dese in de Bos kermis week bij de Rotmeesters plagt te worden opgehaalt, 50:0:0 en als Stadthouder, int houtgelt, 12:0:0
 Voor twee koppel jonge hoender geschoncken aan mijnheer Verster, 1:12:0
 Flierblommen gaan plucken door de dienaars van mijnheer den Hoogschout, 0:16:0
 Voor eenige boogaarts keersen, ende voor aard-besien geschoncken aan mijnheer den Commandeur, 0:18:0
 Voor eenige boogaarts keersen geschoncken aan eenige heeren van de Regeeringe soo in de Militie als in de Policie met eenige aard besien, 4:9:8
 Voor eenige keersen, en aard besien, geschoncken als boven, 0:11:0
 Mijn heer de majoor Commandant IJvoij voor twee koppel hounders aan sijn ed: geschoncken, 1:0:0
 Voor keersen en aard besien, geconsumeert alhier ten Dungen, bij de heer Penecamp, desselffs familie, de kinderen van mijn heer Cramer ende de vrou van de major op den Bril, 1:9:0
 Voor eenige keersen betaalt die geschoncken sijn aan eenige heeren van de Regeeringe, 0:14:8
 Voor 2 koppelen hoender geschoncken aan mijnheer Lindworm, 1:0:0
 Voor Morellen keersen geschoncken aan de Heer van Baarschot, 0:16:0
 Voor een eijckenhout, ten versoecke van de heer Lindworm geschoncken aan sijn Ed: en voor vracht vant selve naar het veer, 6:16:0
 Voor een koppel patrijzen geschoncken aan de Heer van Baarschot, 1:0:0
 Voor twee sacken knollen geschoncken aan mijnheer Penecamp, 0:18:4
 Voor twaalf kannen boonen, geschoncken aan de heer Lindworm op de aanmanige en begeerte van mevrou Lindworm, 1:16:0
 Voor een ham geschoncken aan de heer commies Van Blotenburgh voor diensten door sijn Ed: dese gemeente gedaan, 3:10:0
 Voor een Ham geschoncken aan de heer agent Moerkerken, voor sijne diensten, 3:2:8
 Op de verpagtinge der gemeene middelen, ten Bosch, voor een recognitie aan de dienaars, 0:8:0.

En is dit bericht niet roerend?

In April 1705 Hadden De rendanten versamelt een kleijn partijken hopslaa, ende daar na noch een meerder partije, ende die in twee reijzen gesonden aan de heer agent Moerkerken, in den haage, ten eijnde hij mogt vigileren, in de bevorderinge van deser gemeentes sollicitatie, waar voor kompt samen eene somme van vijftien stuivers dico 0:15:0

Deze betalingen waren ongetwijfeld een uitdrukking van de wens bij de borgemeesters om de autoriteiten te vriend te willen houden. Op een rekening van 5000 gulden ging het om 500 gulden smeergeld, dat is 10%.

De rentmeester van de Domeinen was sinds 1695 bevoegd de dorpsrekening te onderzoeken, te examineren. De borgemeesters waren echter bang dat als hij dit in Den Dungen kwam doen het tot grote onkosten zou leiden, waarbij ze misschien alleen nog maar aan wijn, eten en logies hebben gedacht. Daarom brachten ze hun rekening naar de substituut-rentmeester en als die hun over de bol had geaaid kreeg hij 3 gulden.²⁰

ten vyghden dage, aande goet outfr.
 vester. gefonden 2 koppel goenders
 met een ham all ordinaris, en voor
 de goenders betaelt een gulde
 vyff st. en voor de ham twee gulde
 negen st. sul fande — 3. 14. 0

Den 20 dito. betaelt beaensselwinge
 vester voor nog twee koppel
 goenders een gulden acht stuyvers
 dico — 1. 2. 0

Den 25 dito betaelt voor een ham
 gefonden aen Nynck de Stadt
 fander twee gulden vyff stuyvers — 2. 5. 0

Item voor een koppel patrijzen. gefont.
 ten aende welgemelde goet Stadtson
 de. betaelt een gulden twee
 stuyvers dico — 1. 10. 0

Schenking van 2 koppel hoenders, nog 2 koppel hoenders, een ham en een koppel patrijzen.
fo 34 van rekening 1708.

In deze recognitie komt een andere wens van de borgemeesters tot uiting: de hogere overheden als pottenkijkers weg houden uit het dorp.

In de rekeningen van 1703, 1704 en 1705 staat dit met zoveel woorden.

Den 2 September betaalt aan paulus van gerwen, voor eene ham wegende bijna 19 pond tegen 4 ½ stuijver t pondt, geschoncken aan den heer van Heeswijck als opper Dijckmeester om niet te komen op de schouwe, eene somme van vier gulden vijff stuijvers.²¹

Vernadering als hulp bij het vaststellen van verwantschap

Inleiding

Bij de verkoop van een goed hadden familieleden van de verkoper het recht van naarderschap (naasting), waarbij ze als eersten tegen de door de koper geboden koopsom het goed naar zich toe konden trekken, gedurende een jaar en dag na de datum van het transport.²²

Iemand die vernadert, of iemand die afziet van het recht van vernadering, moet dus een verwant zijn van de verkoper. Een vernadering kan genealogische informatie opleveren die soms, als er geen andere direkte bronnen zijn om verwantschap vast te stellen, welkom kan zijn. Als die andere bronnen wel beschikbaar zijn kan in de vernadering bevestiging gevonden worden dat de verkoper en de naaster verwanten zijn.

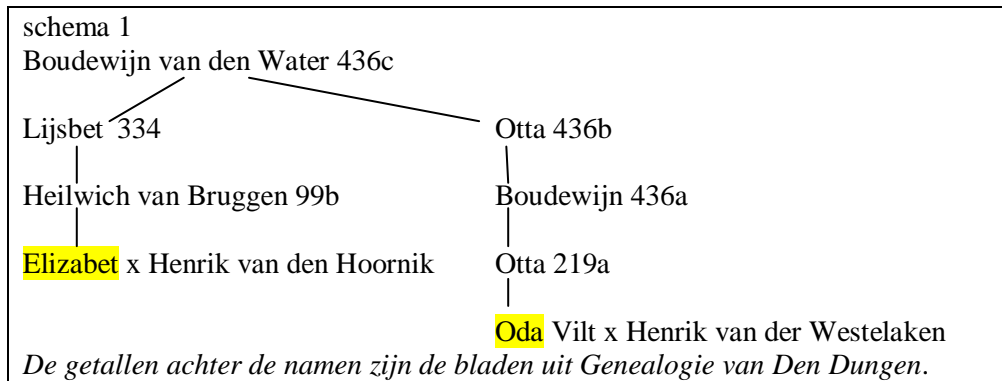
Uit enkele bladen van GDD²³ hebben we akten geselecteerd waarin sprake is van vernadering of het afzien van het recht van vernaardering.²⁴

We willen proberen om de relatie tussen enkele groepen verwanten in het 14^e- en 15^e-eeuwse Den Dungen te achterhalen, uit de tijd dat er maar weinig geschreven bronnen bewaard gebleven zijn.

Bewerking 1

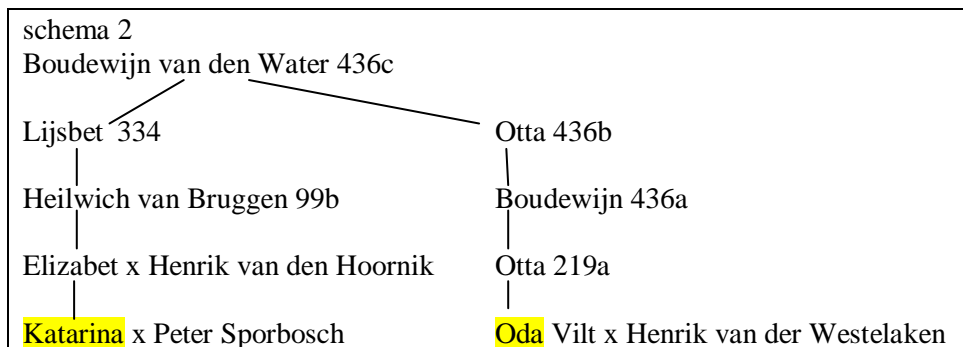
We beginnen met Jutta vrouw van Jan Rutgers van Griensvenne, die broekland op *de poeldonc* van Henrik van den Hoorniks erfgenamen kocht; Henrik Zeberts van der Westelaken vernaderde en droeg het Rutger van Griensvenne over.²⁵

Er zou dus een familierelatie tussen Henrik van der Westelaken en Henrik van den Hoornik moeten zijn. Na enig gepuzzel echter blijken hun vrouwen verwanten te zijn voor $1/64$ (2^{-6} of 6 stappen van $1/2$). Henrik van den Hoornik was getrouwd met Elizabet Henriks van den Mortel wier moeder Heilwich Arnt Genen van Bruggen was; Arnt Genen was getrouwd met Lijsbet Boudewijns van den Water. Haar zuster Otta Boudewijns van den Water was de grootmoeder van Otta Boudewijn Otten wier dochter Oda Vilt met Henrik van der Westelaken was getrouwd. Zie schema 1.

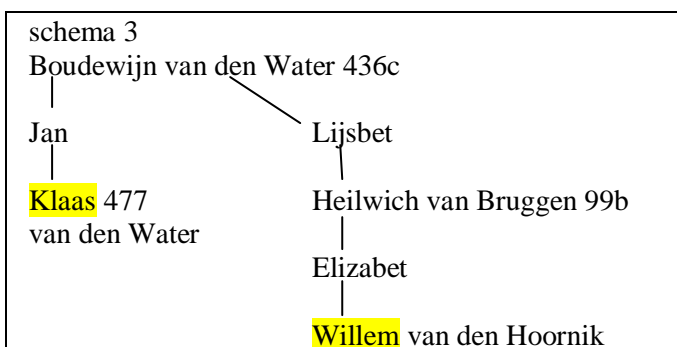
Zo zijn er meer vernaderingen die een bekende familierelatie bevestigen. Bijna identiek aan het vorige is het schema bij deze akte:

Peter Sporbosch verkoopt een deel in Paterstraat B 531; Henrik Zeben ziet van vernadering af.²⁶ Peter Sporbosch was de man van Katarina Henriks van den Hoornik; Henrik Zeben is dezelfde als Henrik van der Westelaken. De verwantschap tussen Katarina en Oda bedraagt slechts 2^{-7} . Zie schema 2.

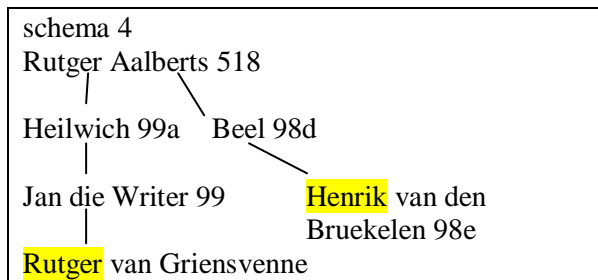
Peter Sporbosch verkocht ook een deel van Grinsel 83; Henrik z w Henrik van Westillaert (sic) ziet van vernadering af.²⁷ Dit komt overeen met schema 2.

Willem Henriks van den Hoornik verkoopt een deel in het huis Paterstraat 55 en Klaas Jans Boijens ziet van vernadering af.²⁸ Dit levert schema 3 op.

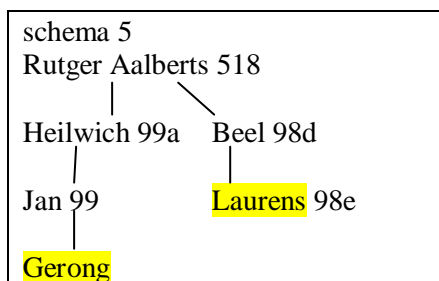

Willem en Klaas zijn voor 2^{-5} ofwel $1/32$ verwant (5 stappen van $1/2$).

Henrik Sanders van den Bruekelen droeg land op *rovers hofstat* over aan Gerard Wijgengangs; Rutger van den Griensvenne zag van vernadering af.²⁹ Rutger en Henrik zijn dus verwanten en wel voor 2^e. Zie schema 4.

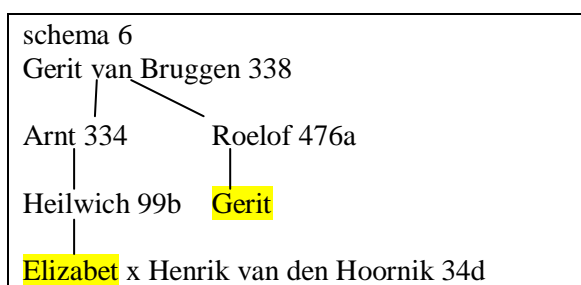
Laurens Sanders van den Bruekelen gaf *die gartecker op eijckendonc* ten cijns aan Goyart Henriks die Smyt van Bruggen; Gerong Jans van Griensvenne zag van vernadering af.³⁰ Dit is in schema 5 afgebeeld.

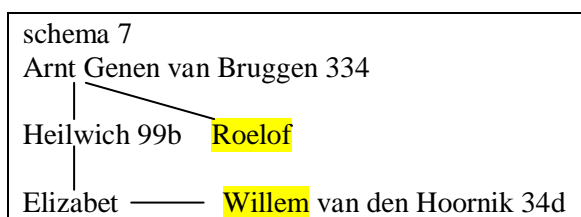
Laurens gaf land in *die buenre* ten cijns aan Jan van Kessel; Rutger van Griensvenne prebuit et reportavit (ziet van vernadering af).³¹ Dit geeft een soortgelijk schema als de vorige (schema 4 en 5).

Henrik van den Hoornik verkoopt 1/7 in een hoeve van wijlen Henrik van den Mortel in *Scijnle op eijlde* aan A.L. van Scijnle; Gerit Roelen doet afstand.³²

Het schema bij deze verwantschap gaat terug tot Gerit van Bruggen, die in de eerste helft van de 14^e eeuw leefde. Zie schema 6.

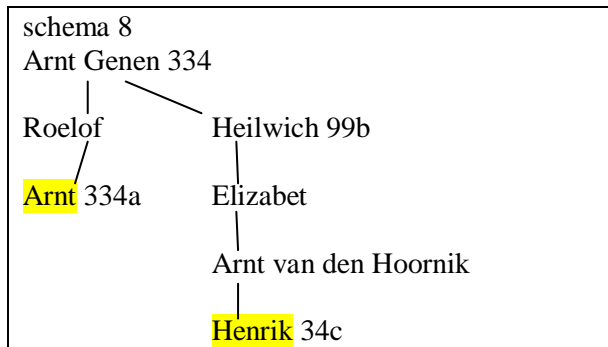

Toen Willem van den Hoornik een part in Grinsel 83 verkocht zag Roelof Arnt Genen van vernadering af.³³ Dat levert schema 7 op.

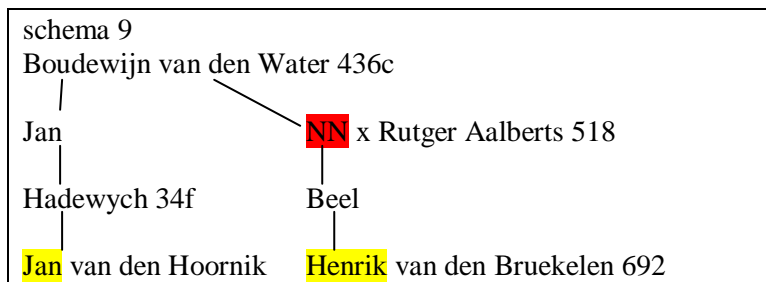
Een soortgelijk schema kan opgesteld worden bij de verkoping door Willem van den Hoornik van 3 bunder land *op gashuysdonc in die heerlaarsche beemt*, waarbij Roelof z w Gerit Roelen afzag van vernadering.³⁴

En bij de akte waarin Arnt Roelof Arnt Genen aan Willem van der Donc een cijns opdraagt uit 3 morgen land in Den Dungen, die hij van Arnt Everart Arnt Genen had verkregen, is het Henrik Aarts van den Hoernic die *prebuit et reportavit*.³⁵ Zie schema 8.

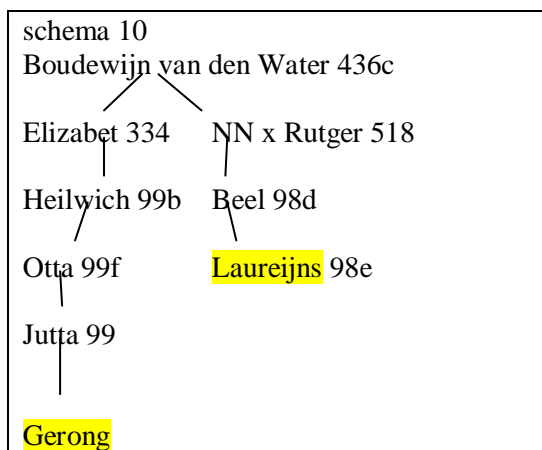
Nu is Henrik van den Bruekelen van schema 4 ook een verwant van Jan Hermans van den Hoornik. In 2 verschillende akten waarbij Henrik een pacht uit het huis Eikendonk 3 verkoopt is Jan degene die van vernadering afziet.³⁶

Er zijn geen directe bronnen waarin hun verwantschap kan worden aangetoond; de rekonstruktie van schema 9 toont een mogelijke oplossing.

Hierin is Henrik voor 1/32 verwant aan Jan van den Hoornik omdat Rutger Aalberts' vrouw (rood) een dochter van Boudewijn van den Water is. De voornaam van Rutgers vrouw is niet bekend.

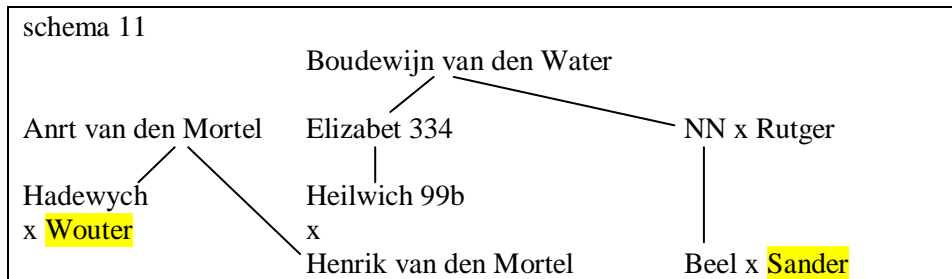
Nu zou schema 5 ook nog anders getekend kunnen worden, en de "omweg" is wel lang (2^{-7}), maar deze geringe verwantschap kwam bij andere vernaderingen ook wel voor. Zie schema 10.

Toch blijft hier en daar twijfel bestaan aan de juistheid van de gekozen oplossing. Kijk eens naar de volgende vernadering.

Wouter van Griensvenne draagt *dat mudsaet* op Griensvenne aan Jan Rutgers op; Sander van den Bruekelen ziet van vernadering af.³⁷

Zou dat volgens schema 11 kunnen? Hierin komt een stap voor tussen niet-verwanten, nl Heilwich 99b en haar man Henrik van den Mortel.

Of zou er toch een geheel andere manier van tekenen van schema 9 en 10 nodig zijn?

Een andere akte waarin Wouter van Griensvenne diverse percelen verkoopt (Paterstraat 47, B4, 11) en waarin Jan Boghart (GDD blad 473) van vernadering afziet³⁸ zou dan misschien oplosbaar zijn, terwijl hij dat nu zeker niet is.

Bewerking 2

Soms lukt het opstellen van het verwantschapsschema niet erg, als er te weinig genealogische informatie voorhanden is.

Eerst zullen we de bevestiging van bekende verwantschappen rondom Willem die Tepper laten zien.

De akten zijn:

- De kinderen van Dirk Hellinc en Mechteld Arnt Bollen verkopen land *int gasthuysdonck*; Willem die Tepper zoon wijlen (afgekort als z w) Willem die Tepper ziet van vernadering af³⁹ (groen).
- Henrik nat z Gijb Bollen verkoopt een pacht uit het huis Litsestraat 50; Klaas z w Gerong Tepper prebuit et reportavit⁴⁰ (geel).
- Claas nat z w Gerong die Tepper verkoopt een huis op de Boschpad onder Gestel *bij die Dungen* aan Laureijns van Lit; Willem z w Willem die Tepper ziet van vernadering af⁴¹ (blauw).

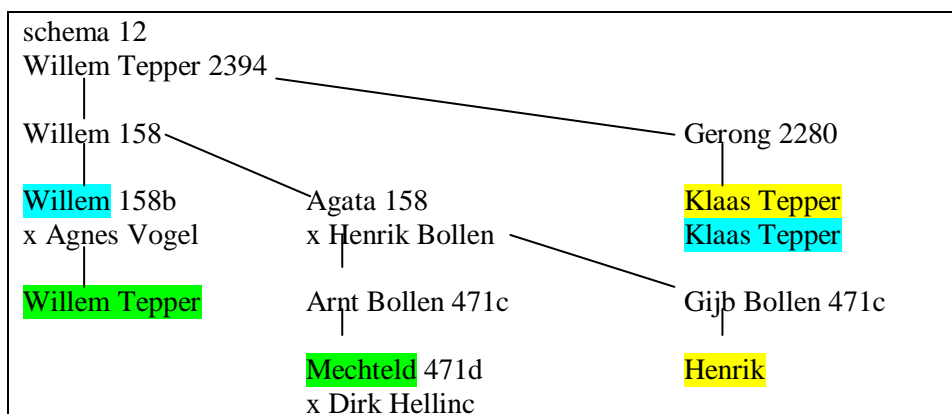
Samengevat: de paren verwanten zijn:

(groen) Mechteld Arnt Bollen en Willem Willems die Tepper. Verwantschap 2⁴.

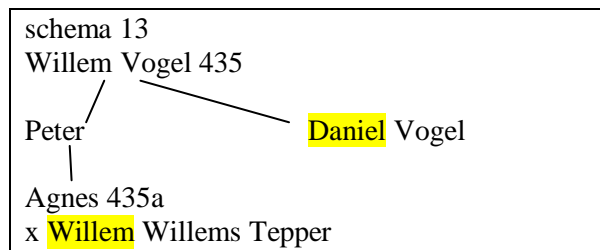
(geel) Henrik Gijb Bollen en Klaas Gerongs Tepper. Verwantschap 2⁵.

(blauw) Klaas Gerongs Tepper en Willem Willems Tepper. Verwantschap 2³.

Dit levert schema 12 op.

Toen Willem z w Willem die Tepper een akker op *die hoghestraet* in Gestel bij Herlaar aan Jacob Gerit Jan Vrancken overdroeg, zag Daniel Voegel van vernadering af⁴². Hierbij past schema 13.

Maar drie schema's van de verwantschap tussen Willem Tepper en anderen krijgen we niet rond.

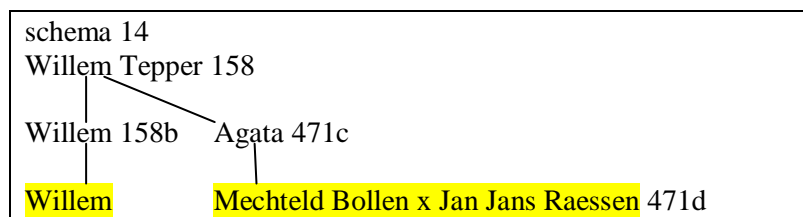
De eerste daarvan, een bijzonder geval, vinden we in de volgende akte:

Willem die Tepper z w Willem die Tepper *prebuit et reportavit* als Jan z w Jan van den Kamp *bolle hofstad* op *d eij[ck]endonck* verkoopt.⁴³

Op het eerste gezicht is de verwantschap tussen Willem en Jan niet bekend, al suggereert de naam van het onroerend goed dat deze via Bollen heeft gelopen.

Nu wekt deze vernadering de indruk dat hij het spiegelbeeld is van de vernadering in een andere akte waarin Jan Jan Raassen en zijn vrouw Mechteld Arnts Bollen, die weduwe was van Dirk Hellinc, land verkopen en waarin Willem Willems die Tepper van vernadering afziet.⁴⁴

Voor deze laatste akte geldt schema 14.

De hypothese is nu dat Jan Jans Raassen dezelfde is als Jan Jans van den Kamp, maar we hebben geen enkele akte gevonden die daar uitsluitsel over kan geven. Van den Kamp zou dan de bijnaam van Jan Jans Raassen zijn en het is de vraag of er een relatie is met Van den Kamp uit de Flaas en het Kampse veld (GDD 249 enz.).

Met het tweede geval kan men evenmin een beroep doen op voldoende verdere genealogische informatie en het schema lukt daarom niet. Jan Alarts van den Borne verkoopt een cijns aan Gerong Tepper uit Bospad B 453; Willem Teppers *prebuit et reportavit*.⁴⁵

Ook lukt het niet om de verwantschap tussen Willem Tepper en Arnt Hadewigen vast te stellen. De betreffende akte meldt dat Willem Tepper 1 bunder land in Gestel verkocht had aan Jan van Kessel, en dat Arnt Hadewigen vernaderde.⁴⁶ (De moeder van Arnt, nl. Hadewych, komt in schema 15 aan bod.)

Bewerking 3

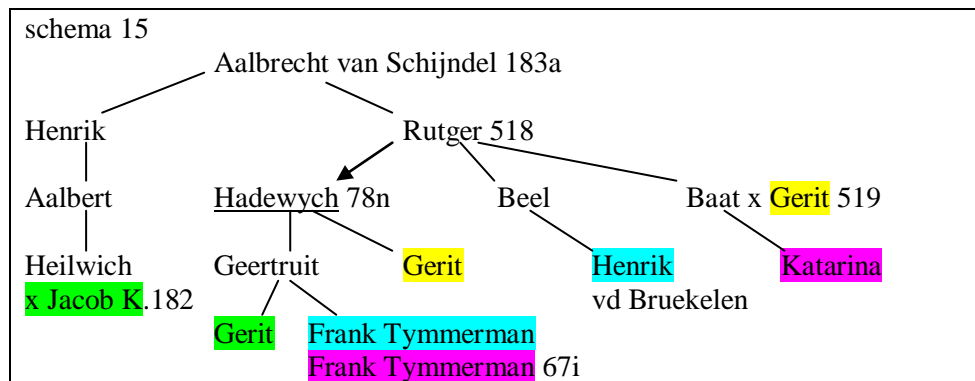
Vier akten waarin afstand van vernadering wordt gedaan zijn:

- Frank Tymmerman verkoopt het huis Eikendonk 2; Henrik Sanders van den Dungen ziet van vernadering af.⁴⁷
- Jacob Keelbreker draagt land in *die campschen acker* aan Jan Elen op, waarbij Gerit Jan Vrancken van vernadering afziet.⁴⁸
- Gerit Jan Geenkens [van den Mortel] draagt land op *dungen bij bellenbroec* aan Peter J. v.d. Loefoirt op; Gerit Arnt Truden *prebuit et reportavit*.⁴⁹
- Katarina Gerits van den Mortel geeft het huis Eikendonk 8 ten cijns aan Jan Arnt van Stockem; Frank Tymmerman *prebuit et reportavit*.⁵⁰

Hierin zijn dus de volgende 4 paren verwanten aan te treffen:

1. Frank Tymmerman en Henrik Sanders van den Bruekelen (blauw),
2. Jacob Keelbreker als man van Heilwich Aalbert Heinen en Gerit Jan Vrancken (groen),
3. Gerit van den Mortel als man van Baat Rutger Aalberts en Gerit Arnt Truden (geel), en
4. Katarina Gerits van den Mortel en Frank Tymmerman (paars).

Dit is op te lossen als volgt in schema 15.

Vrijwel alle genealogische relaties tussen de personen in het schema zijn bekend in GDD, op de bladen 67i, 78n, 182 en 518, maar de hier gepresenteerde oplossing kon alleen gemaakt worden door aan te nemen dat Hadewych een dochter van Rutger Aalberts was (pijl), hetgeen niet bekend was. Zij was de vrouw van Arnt Truden van der Drieborch en was alleen bekend als Hadewych Arts of als Hadewych van der Drieborch.

De verwantschap in deze 4 gevallen waarin afstand gedaan wordt van vernadering bedraagt 2^{-4} , 2^{-6} , 2^{-2} resp. 2^{-4} .

Andere afstandsakten die zonder probleem in bovenstaande schema kunnen worden ingepast zijn nog: Sander van den Bruekelen verkoopt een cijns uit het huis Eikendonk 3; Gerit Jan Gerits van Bucstel (519) ziet van vernadering af.⁵¹

Twee zonen van Jan Vrancken verkopen land in Roosmalen bij *hintham in den eerthem*; Jan Aart Hadewigen ziet van vernadering af.⁵²

Vernaderingen die hiermee moeten samenhangen, maar die niet kunnen worden opgelost, zijn: Sander Laureijns geeft Everart van Casteren 181 roeden land ten cijns (met het huis Paterstraat 50); Willem Jacob van den Hezellaer ziet van vernadering af.⁵³

De kinderen van Aalbert Heijnen dragen land in *dat leebroec naast die hynthamsche kamp* aan Henrik Vilt op; Jacob Jacobs wter Hasselt ziet van vernadering af⁵⁴ (blad 1069 via ...).

Bewerking 4

Op de een of andere manier zijn Herman Klaas van Lieshout van het Grinsel (GDD blad 236) en Hubert Huberts van Lieshout van de Spurkstraat (GDD blad 255) verwanten van elkaar. Ze leefden in de tweede helft van de 14^e eeuw, Herman overleed tussen 1394 en 1400, Hubert al voor 1388. Er zijn 4 vernaderingsakten die beiden met elkaar in verband brengen.

1. Hubert z w Hubert Mersman van Lyeshout verkoopt Litsestraat 60; Henrik van den Doren ziet van vernadering af.⁵⁵ Hierna aangegeven in **geel**.

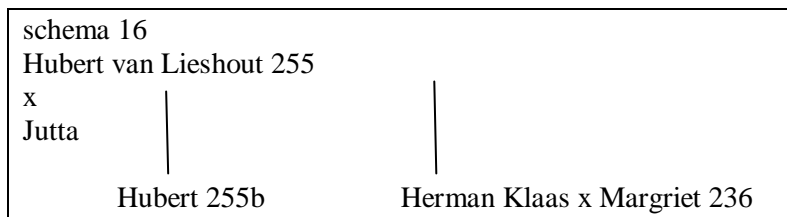
2. Klaas Hermans van Lyeshout verkoopt Grinsel 56; Hubert z Hubert van Lieshout ziet van vernadering af.⁵⁶ Aangegeven in **groen**.

3. Luitgart weduwe van Hubert Huberts Mersman van Lieshout en haar kinderen Mechteld en Jut verkopen Litsestraat B465; Jan Hermans ziet van vernadering af.⁵⁷ Aangegeven in **blauw**.

4. Hubert z w Huberts van der Sporct vernadert land in Gestel bij de molen dat Hubert Jan Hermans van den Dungen had verkocht.⁵⁸ Aangegeven in **paars**.

De 3 kinderen van Herman en Margriet in die 4 akten zijn Sophie x Henrik van den Doren, Klaas en Jan.

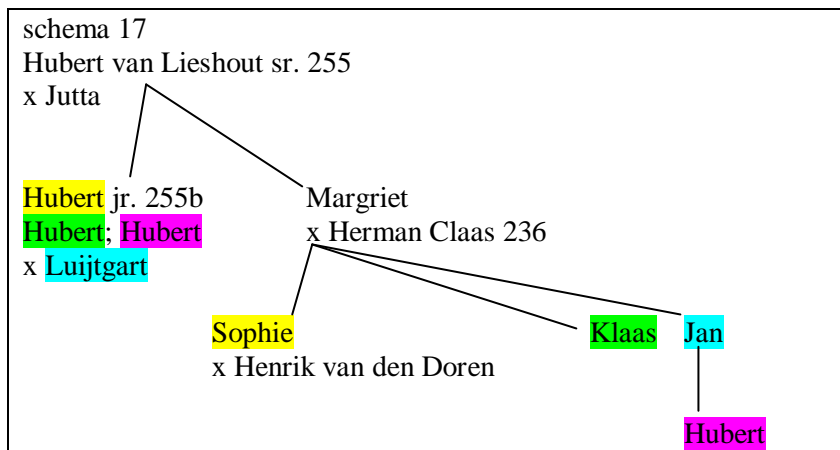
Het gemeenschappelijke in de 4 verwantschapsrelaties is schema 16.

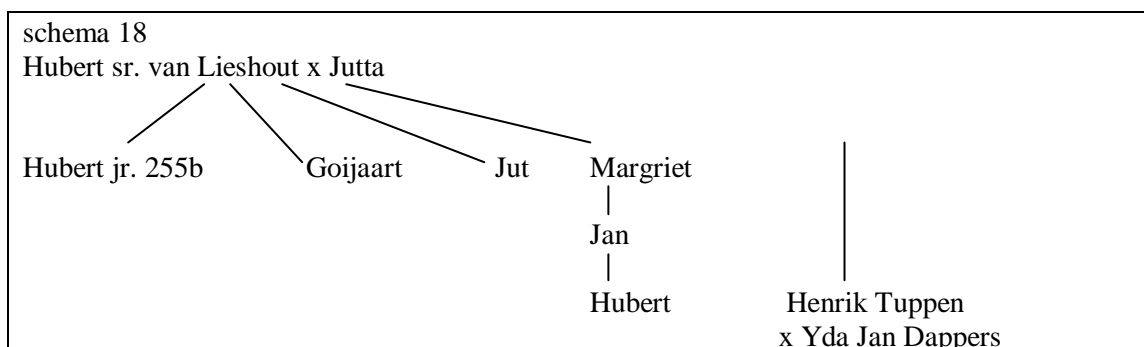
Er zijn enkele oplossingen denkbaar: bijv. Hubert sr. en Herman zijn broers, of Margriet en Hubert jr. zijn zuster en broer, of Hubert sr. en Herman zijn broers.

De oplossing wordt gevonden in een akte waarin grond in Beek bij Aarle wordt verkocht, in 1394, door Jan, Margriet en Mechteld, kinderen van Hubert sr.⁵⁹ Margriet is dus een zuster van Hubert jr. en een dochter van Hubert sr.

We schrijven dan schema 17.

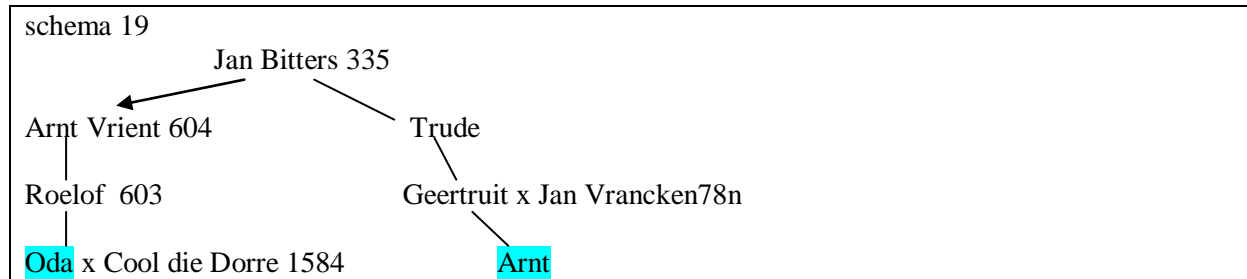
Dat beide lijnen bovenaan terecht in dit vernaderingsschema staan, wordt bevestigd door enerzijds 3 akten waarin Henrik Tuppen, zwaardveger, van vernadering afziet als Hubert, Goijaart en Jut, alle drie kinderen van Hubert en Jutta, onroerend goed in Dinther, Aarlebeke resp. op het Maaskantje van de hand doen⁶⁰, en anderzijds door 2 akten waarin dezelfde Henrik Tuppen van vernadering afziet als Hubert Jan Hermans land in Roosmalen en op Griensvenne verkoopt.⁶¹ Dit kan geschreven worden als schema 18.

Berwerking 4 zou kunnen worden afgerond als Jutta een verwante zou zijn van Yda Jan Dappers.

Bewerking 5

In een akte uit 1408 staat dat Cool Zeberts die Dorre man van Oda Roelofs Vrients land op de Poeldonk heeft verkocht aan Henrik Steijmpel, waarbij Arnt Jan Vrancken van vernadering afzag.⁶² Een mogelijk schema (nr 19) heeft 6 stappen tussen Oda en Arnt en gaat terug op Jan Bitters die in het midden van de 14^e eeuw leefde.

Terwijl Arnt Vrient wel vaak voorkomt in de grondcijsregisters⁶³ zijn er geen akten bewaard om zijn genealogische afkomst te kennen.

We hebben in schema 19 aangenomen dat Arnt Vrient een zoon van Jan Bitters was (aangegeven met een pijl).

De hervormde gemeente van Den Dungen (8) Johannes Marcus Hillebrands, adjunct predikant 1736-1740

Johannes Marcus Hillebrands werd gedoopt in Hedel op 18 mei 1711 als zoon van Hillebrandus Hillebrands, predikant. Hij trouwde 15 september 1736 met Johanna Walburga Keuchenius, dochter van Johan Keuchenius, predikant in Vught.

In Den Dungen werd een zoon Hillebrandus gedoopt op 20 april 1740.⁶⁴

De beroeping, bevestiging en het ontslag

De Raad van State gaf op 9 november 1735 toestemming aan de classis van 's-Hertogenbosch om voor Den Dungen een nieuwe adjunct-predikant te beroepen⁶⁵. Daartoe werd een buitengewone vergadering uitgeschreven, die gehouden werd op 16 november. Aanwezig waren de gedeputeerden van de classis, Nicolaas van Blotenburg, schepenen van 's-Hertogenbosch, Dirk Koets en Jan de Jong, secretarissen van Tilburg, Jan Kievits en Otto Juin, ouderlingen in 's-Hertogenbosch, en ouderlingen uit Tilburg, Loon op Zand en Waalwijk. Na de losmaking van Ds. Van der Haak ging men over tot het kiezen van een kandidaat. Met eenparigheid van stemmen viel de keuze op Johannes Marcus Hillebrands. Hierna werd hij binnen geroepen en gevraagd of hij zijn beroep wilde aanvaarden waarop hij volmondig Ja antwoordde⁶⁶. De Raad van State ging met zijn beroep akkoord en hij kon bevestigd worden. Maar voordat het zover was moest hij eerst een kerkelijk examen afleggen en aan zijn gemeente voorgesteld worden. Hij slaagde met lof voor zijn examen en ook de gemeente had geen bezwaar. Op 18 maart 1736 werd hij in de kerk van Den Dungen bevestigd⁶⁷. De Dungenaren, die in overgrote meerderheid geen binding met de dominee hadden, behalve als ze gingen trouwen, moesten voor zijn beroep en bevestiging 60 gulden ophoesten⁶⁸.

Begin 1740 was de predikantsplaats van Helvoirt en Haren vacant. Ds. Hillebrands zag die plaats wel zitten en stelde zich kandidaat en werd er beroepen. Op 18 april 1740 hield hij in Den Dungen zijn afscheidspredikatie en vertrok naar zijn nieuwe standplaats⁶⁹.

De bevoorrechte positie van de predikant

Hillebrands had als adjunct-predikant een inkomen van 300 pond (105 gulden) per jaar. In tegenstelling tot bijvoorbeeld een timmerman, metselaar, leidendekker of arbeider had hij een vast inkomen. Daarenboven was hij vrijgesteld van huur. Hij woonde in de pastorie aan de Litsestraat, waarvan de huur was vastgesteld op 60 gulden per jaar⁷⁰. De gemeente, die eigenaar van de pastorie was, moest die ook onderhouden. In de dorpsrekeningen komt jaarlijks een post voor die betrekking heeft op reparaties aan het pannendak (een van de weinige huizen in Den Dungen die dat hadden), de

glas-in-lood ramen, de tegelvloeren, en allerhande andere kleine reparaties. Maar daar bleef het niet bij. Zelfs de tuin werd door de gemeente bijgehouden. Deze moest in 1740 aan Johannes Haselman, mr. Hovenier, 3 gulden 7 stuiver en 8 penningen betalen voor het snoeien der fruitbomen, hekken en het zomerhuisje in de pastorijs tuin⁷¹.

Zijn bevoorrechte positie ging zelfs zover dat er in 1737, met goedvinden van de Staten, de rentmeester der Domeinen en de Leen en Tolkamer, bij de pastorie een brand- of houtschuur voor de predikant gebouwd werd. Willem Boerdonk, mr. Timmerman, maakte daarvoor een tekening en een bestek waar hij vijf gulden voor in rekening bracht. Jan Broeren, mr. timmerman bouwde het hok voor 136 gulden.⁷²

Kerkelijke administratie

Dopen

Hillebrands heeft gedurende zijn pastoraat 13 kinderen gedoopt. Behalve de dochter van vorster Hendrik van Woerkom, kwamen de dopelingen uit de naaste omgeving. Twee dagen na zijn afscheid doopte hij in Den Dungen zijn eigen zoon Hillebrandus.⁷³

Ledematen

In 1736 bestond de Hervormde gemeente uit 5 ledematen: het huishouden van de predikant, de koster/schoolmeester en de vorster.⁷⁴

Nieuwe ledematen¹²

1 oct. 1736 *Alhier met attestatie als lidmaat van de gereformeerde religie gekomen uit Vught Johanna Walburga Keuchenius, huisvrouw van Johannes Hillebrands, predikant alhier.*

1737 Heer en Meester Paulus Peregrinus, uit 's-Gravenhage. In 1751 vertrokken naar Berlicum .

Paulus Peregrinus, * Zoelen⁷⁵

x 1 oktober 1741

Ida Smits, Rooms Katholiek gedoopt 11 maart 1706 in Den Dungen, dochter van Geurt Smits en Marie Peters Ondersteijn.⁷⁶

1739 Johanna Holthuijsen uit St.-Michielsgestel. In 1742 vertrokken naar 's-Hertogenbosch

Dungense import (4); Van der Aa

De achternaam Van der Aa is in Den Dungen zeker 4 keer geïmporteerd. Achtereenvolgens gebeurde dat door Henrik rond 1530, door nog een Henrik in 1627, door Jan in 1675 en door Gerard in 1838. De eerste was afkomstig uit het grensgebied Schijndel/Berlicum, de tweede uit Berlicum, de derde uit Boekel, en de vierde uit Dinther.

De belangrijkste genealogische informatie van de eerste 3 staat op de volgende bladen uit GDD²³.

Blad 536

(1895)

Henrik van der Aa^{1 2 7 8 9 10 12 13 14 15 16 18} Christiaans^{3 5 6 11 19} Daniels¹⁷

overleden voor 1566¹, voor 1565², voor 1562³, voor 1561⁹, voor 1555¹⁰, voor 1553^{8 11}, voor 1552^{4 7}, voor 1549⁵
x haar eerste huwelijk¹⁵

(83)

Maria^{5 15 19} Delis Gerard **Wijgergangs**^{6 9 10 11 14 17}

haar tweede huwelijk met #Peter Mathijs¹⁰ van Herenthom^{5 9 11 13 14 15 18},

overleden voor 1561⁹

er zijn 7 kinderen¹⁹:

1. Adriaan^{1 2 3 4 5 9 10 11 13 14 15 18 19}, onmondig in 1549⁵; zie blad 534

2. Dielis^{4 5 7 10 11 19}

3. Christiaan^{4 5 8 9 10 11 14 15 18 19}, zie blad 2806

4. Wouter^{4 5 9 10 11 12 19}

5. Katarina^{4 5 9 10 11 13 14 15 16 18 19}
x Willem Peter Mathijs¹⁶ van Herenthom^{5 18};
de zonen zijn Henrik en Mathijs^{16 18}; Mathijs, zie blad 2842
xx Willem Henrik Gerings^{9 11 13 14 15 16}; = Willem Geerings¹⁸
de dochter is Marieke^{16 18} x Aart Dirk¹⁸ Aarts¹⁶, zie blad 2836
6. Maria^{4 5 9 10 11 19}
x Dirk Jan Klaassen¹¹
xx (2834) #Henrik⁴ Peter Mathijs van Herenthom^{9 11 14 15 18}
7. Jan^{5 9 10 11 12 14 15 19}, onmondig in 1549⁵
8. #Jenneke⁴ van Herenthom¹⁰;
9. #Mathijs^{4 10 13} van Herenthom^{9 11}

Blad 1300

(1492)

Henrik¹¹ Peters^{1 2 3 4 6 7 12} Jans^{5 8 9 10}; **van der Aa**¹¹

ten dungen⁹; overleden voor 1664⁷, voor 1651²

x 4-7-1627⁵

(1720)

Mechteld^{1 3 4 6 9} Gerard⁵ Wellens²; van Berlicum⁵

= Metken Gerit Willems⁷

overleden voor 1651²

er zijn 4 kinderen⁹:

1. Adriana^{1 7}, Arike¹²; * 24-7-1639¹

x Peter Jans Eikemans¹²; zie blad 1339

xx Hans Teunissen¹¹

2. Gerard^{3 7 9 11 12}, * 4-4-1628³

x Mechteld⁹ Jan Fransens¹²; er zijn kinderen¹¹; zie blad 1186

3. Peter^{4 7 9 12}, * 10-6-1635⁴

x Jenneke Wouters Jan Teunissen¹²; zie blad 1108

xx Willem Adriaan Rovers¹¹

4. Anna^{6 7 9 12 13}, * 14-3-1631⁶; geestelijke dochter^{12 13}; woont in Den Dungen^{12 13}

overleden 13-6-1684¹³

Blad 1011

Jan^{9 24} Dirks¹³ **van der Aa**^{1 2 3 4 5 6 7 8 10 11 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 25 26 27}

wonen in SMG^{10 14 15 25}; ex Boeckel¹³; is in 1691 44 jaar²⁷

was borgemeester van SMG²⁷; herbergier ontrent de Dungense kerk¹⁹

x eerste huwelijk¹⁷; 27-1-1675^{8 12}

(1129)

Aleit Goyart²³ Beniers^{8 22}

= Aleke Goyart Symons^{10 13 21} Berniers^{17 26}

= Aleke Sijmons²⁵

overleden voor 1725¹⁷, voor 1687²⁵, voor 1686²⁶

kinderen:

1. Godefrida^{9 21}; = Geurtie¹⁷, * 7-11-1675²¹

x 6-6-1700⁹

Jan Gerard Vervoort^{9 17} Adriaans; zie blad 1900

2. Maria¹³, * 10-6-1684¹³

3. Mathijs^{17 22}; * 6-3-1679²²; woont in Den Dungen¹⁷; zie blad 1971

4. Margriet²³, * 16-3-1681²³

x Jacob Dirks Puek, zie blad 1019

xx tweede huwelijk (hij is weduwnaar¹⁴); 26-10-1686/10-11-1686¹⁴

Elizabet⁴ Henriks^{1 14 15 26} van Deventer^{2 3 5 6 7 16}; van Gennip¹⁴
jonge dochter²⁶, woont in Berlicum²⁶

kinderen:

5. Aalbert¹, * 24-10-1689¹, zie blad 1010
6. Antoon^{2 15}, * 10-4-1699²
7. Gerard³ van der Aa²⁴, * 15-1-1702³;
x 12-9-1723²⁴
Wilhelma Antoons van den Ecker²⁴
8. Hendrik⁴, * 30-9-1695⁴; zie blad 2915
x Marie Gerard Kuipers
9. Jan^{5 11}, * 11-12-1703⁵
10. Peter⁶, * 2-10-1697⁶
11. Dirk^{7 16}, * 16-7-1688⁷; woont in SMG¹⁶; zie blad 2014

Van de eerste twee importen zijn in Den Dungen geen naamdragers nagelaten. Dat is wel het geval met de 3^e en 4^e.

Nogmaals Rutger de Kooiman

In eerdere publikaties blijken onduidelijkheden en onjuistheden voor te komen. Daarom een en ander nog eens op een rij.⁷⁷

Rutger de Kooiman of Cooijmans was in 1690 in Gestel geboren als zoon van Gerard Henrik Willems en Marie Willem Rutten⁷⁸, vernoemd naar zijn overgrootvader van moeders kant Rutger Eijmberts. Na een schijnbaar avontuurlijke jeugd trouwde hij in 1733 in Den Dungen met Jenneke Klaassen van Hannen⁷⁹.

Hun eerste zoon Adriaan staat in de doopboeken van Gestel en Den Dungen in 1733, maar in de periode daarna lieten ze hun kinderen in Den Dungen dopen (1735-1739).

Ze kregen o.a. in 1736 financiële ondersteuning van de armmeesters.⁸⁰

In de borgbrief die ze van de Dungense borgemeesters en armmeesters kregen staat dan ook dat ze *ettelijke jaren* in hun dorp hadden gewoond, maar dat ze zich nu in Gestel gingen vestigen⁸¹. En dat moet in de Zandstraat zijn geweest in een hut op een stuk gemeijnte, C26.

De borgbrief die ze vanuit Den Dungen meekregen toen ze zich in Gestel vestigden dateert van 1742. Misschien hebben ze toen hun huisje in de Zandstraat gebouwd. Het Gestelse verpondingsboek vermeldt echter 1759 als het jaar van het octrooi waarmee Rutger die grond verwierf⁸², en in het jaar 1762 hadden de 5 kinderen van Rut er een huisje op 2 lopense land *gemeijnte* bij de windmolen. De datum van de concessie is in een andere bron⁸³ niet ingevuld, maar we nemen aan dat de bouw van 1742 is en dat de concessie later wel een keer gekomen is.

Toen Rutger, Jenneke en hun kinderen hulp van de Dungense armmeesters nodig hadden, die daartoe wegens de borgbrief van 1742 moesten overgaan, kregen ze onderstand en betaalden de armmeesters de doodkist voor Jenneke, voor hun zoon Cornelis en voor Rutger zelf, resp. in 1757, 1757 en 1759. Na de watersnood van 1756 ontvingen ze eveneens steun.⁸⁴

Rutger was in 1757 oud, lag ziek te bed en kreeg een aalmoes van de Dungense armmeesters⁸⁵. Jenneke werd in Den Dungen begraven op 13-2-1757 en Rutger op 30-7-1759⁸⁶.

-
- ¹ R 1177, fo 211, quinta post severini 1385.
- ² R 1206, fo 117, 22-8-1436.
- ³ R 1843, fo 38, 20-12-1540.
- ⁴ R 1424, fo 309v, 30-1-1602.
- ⁵ In Zes Eeuwen, blz 30, staat het perceel C151 foutief nog als C153.
- ⁶ R 1175, fo 135v, in octavo epiphanii ca. 1383.
- ⁷ R 1183, fo 169, quinta post octavo Pe et Pau 1403.
- ⁸ R 1245, fo 95v, 19-3-1476.
- ⁹ R 1856, fo 253, 22-10-1622.
- ¹⁰ R 1571, fo 538, 15-5-1649.
- ¹¹ R 1508, fo 345v, 2-6-1631.
- ¹² Verpondingsboek Den Dungen 1704, fo 42.
- ¹³ R 1180, blz 4, quinta post bartholomei 1393.
- ¹⁴ R 1193, fo 430v, 6-9-1423.
- ¹⁵ R 1203, fo 110v, 30-9-1433; R 1221, fo 108, 18-6-1451; R 1219, fo 183, 18-3-1449.
- ¹⁶ R 1573, fo 16, 2-11-1650.
- ¹⁷ R 1576, fo 400, 26-2-1652.
- ¹⁸ R 1622, fo 12, 16-10-1666.
- ¹⁹ Verpondingsboek 1704 van Den Dungen, fo 86v.
- ²⁰ rekening 1701, fo 54: alsoo de heer Rentmeester van de Domeijnen Bij placcaat van den 31 october 1695 Tot het examineren der Dorps Reekeningen was gequalificeert, ende de Rendanten vreesden, Dat Indien sijn Ed, In tijden off wijlen tot dien eijnde ten Dungen quam, grooter onkosten, souden kunnen vallen, Soo hadden de Borgemeesters van de acht openstaande Jaaren goed gevonden, Dat men de geconcipeerde Reeckeninge, over den Jaare 1696 voor het passeren souden brengen, bij de heer Pieter Verster, gesub: rentmeester van de Domeijnen, om te worden geexamineert, Ingevolge van dien, Is de voorschreven Reeckeninge op den 15^e December 1704 gebracht, In handen van gemelten heer Verster, ende naar examinatie deselve door sijn Ed: wel bevonden, ende geaprobeert wesende, mitsgaders gelast, om op dien voet, met de volgende reekeningen voort te gaan, hadden dese rendanten deswegen in een recognitie aan sijn ed: gecontribueert een somme van drije guldens.
- ²¹ rekening 1704, fo 37.
- ²² Geertrui van Synghel, Het Bosch' Protocol, 1993, blz 17.
- ²³ Genealogie van Den Dungen, bijgewerkte versie 2009.
- ²⁴ Al eerder hielden we ons met vernadering bezig. Zie Het Griensvenneke **28** (2003), p 8, over Dirk Wellens (GDD 461).
- ²⁵ R 1198, fo 175v, 5-2-1428. noot 74 van blad 99
- ²⁶ R 1197, fo 70, 31-1-1426.
- ²⁷ R 1197, fo 7, nov 1425.
- ²⁸ R 1195, fo 183v, 29-3-1425 noot 15 van blad 34d.
- ²⁹ R 1196, fo 217v, 23-12-1426 (99 via 99a via 518 via 98d) Noot 3 van blad 692.
- ³⁰ R 1219, fo 91, 16-8-1449 (99 via 99a via 518 via 98d).
- ³¹ R 1195, fo 61v, 23-10-1424.
- ³² R 1177, fo 33v, sexta post judica 1383.
- ³³ R 1195, fo 101, 26-4-1425.
- ³⁴ R 1184, fo 161, sabato post octavo Pe Pau 1405.
- ³⁵ R 1210, fo 12, 28-11-1439.
- ³⁶ R 1202, fo 228v, 1-3-1432 en R 1202, fo 103v, 15-5-1432.
- ³⁷ R 1184, fo 240, quinta post lucie 1405.
- ³⁸ R 1187, fo 340, 19-2-1412.
- ³⁹ R 1224, fo 136, 15-11-1453 blad 471d, noot 11. ook noot 6 van blad 517
- ⁴⁰ R 1204, fo 46 (12-2-1434) niet gedateerd.
- ⁴¹ R 1199, fo 274v, 4-1-1429.
- ⁴² R 1209, fo 27, 7-1-1439 of kort daarna.
- ⁴³ R 1221, fo 108, 18-6-1451. Dit betreft C157 en C158 aan den Boschpad.
- ⁴⁴ R 1224, fo 136, 15-11-1453.
- ⁴⁵ R 1178, fo 370, vrijdag na passiezondag 1390.
- ⁴⁶ R 1187, fo 438, 1-7-1412.
- ⁴⁷ R 1190, fo 91, 11-2-1417.
- ⁴⁸ R 1190, fo 134, 23-3-1417 [deling; land op Grinsven, Bospad 44 en Jacob erft Poeldonksedijk C 194.

-
- ⁴⁹ R 1178, fo 58v, 14-11-1388.
- ⁵⁰ R 1191, fo 468, 14-3-1420.
- ⁵¹ R 1181, fo 47, 22-1-1398.
- ⁵² R 1190, fo 56v, 31-12-1416.
- ⁵³ R 1176, fo 149, sexta post mathei 1380.
- ⁵⁴ R 1187, fo 24v, 1410 (niet afgewerkte akte) en fo 27v, sexta post katherine 1410.
- ⁵⁵ R 1178, fo 369v, 1390.
- ⁵⁶ R 1181, fo 73v, 1398.
- ⁵⁷ R 1188, fo 281, 29-10-1413.
- ⁵⁸ R 1206, fo 14, 19-11-1435; de verkoop was in R 1205, fo 47v, 3-3-1435.
- ⁵⁹ R 1180, blz 160, quarta post oculi 1394. Hierbij ziet Jan Herman Claas van vernadering af.
- ⁶⁰ R 1184., fo 7v, 1404; R 1191, fo 508v, 1420; R 1201, fo 239v; R 1209, fo 213, 1439, R 1214, fo 130v.
- ⁶¹ R 1209, fo 213, 1439, R 1214, fo 130v.
- ⁶² R 1185, fo 369v, donderdag na exaudi 1408.
- ⁶³ zie de discussie bij de Dungense cijnsboeken op www.bhic.nl, lokale geschiedenis Den Dungen.
- ⁶⁴ Lieburg. Repertorium van Nederlands Hervormde predikanten, deel 1, pag. 98; DTB Vught 24; DTB Den Dungen 13.
- ⁶⁵ BHIC, Classis van 's-Hertogenbosch, nr. 5, 9-11-1735.
- ⁶⁶ idem, nr. 5, 16 -11-1735, art. 5 - 6.
- ⁶⁷ idem nr. 5, 8 -2 - 1736, art. 5.
- ⁶⁸ BHIC, Dorpsrekening Den Dungen 1736, fol. 11v.
- ⁶⁹ BHIC, Generaliteit en gewestelijke rekeningen, nrs. 3568 - 3571.
- ⁷⁰ idem, Generaliteit en gewestelijke rekeningen inv. nr. 2571.
- ⁷¹ BHIC, Dorpsrekeningen Den Dungen, 1740, fol. 220v.
- ⁷² BHIC, Dorpsrekening Den Dungen, 1737, fol. 71 – 71v.
- ⁷³ idem, DTB Den Dungen 13.
- ⁷⁴ BHIC, Classis van 's-Hertogenbosch, nr. 37, visitatie verslag, 1737.
- ⁷⁵ BHIC, DTB Den Dungen 13.
- ⁷⁶ BHIC, DTB Den Dungen 6.
- ⁷⁷ Dungenese Historiën 1 (2007), blz 54 en blz 66.
- ⁷⁸ DTB St. Michielsgestel.
- ⁷⁹ DTB Den Dungen.
- ⁸⁰ Gemeente-archief Den Dungen, inv.nr.1931, rekening armmeesters 1736: bedeed 24 apr 1736 Ruth de Kooijman, 24 okt Ruth Gerits de Koeijman, 22 dec Ruth de Coeijman.
- ⁸¹ BHIC, Dorpsbestuur St. Michielsgestel, toegang 5039, inv.nr. 362, akte 16, 4-8-1742.
- ⁸² idem, inv.nr. 85, Legger van dorpslasten, nieuwe erven, 1762. (NB Er zijn 2 nieuwe erven 148.)
- ⁸³ Raad en rentmeester-generaal van de Domeinen, BHIC toegang 9, inv. nr. 244, fo 148v.
- ⁸⁴ Raad en rentmr.-generaal van de domeinen, toegang 9, inv.nr. 510; Rutger is arm en woont met 2 kinderen in Gestel.
- ⁸⁵ BHIC, inv. nr. 1944, Rekening armmeesters Den Dungen 1757, fo 30.
- ⁸⁶ DTB St. Michielsgestel.